

Posudek bakalářské absolventské práce

Barbora Vrablíková:

Turisté a sportovci prospívají nebo škodí?

(Vztah trvalých obyvatel krkonošské obce Vítkovic k cestovnímu ruchu a sportovním aktivitám v jejich obci)

Fakulta humanitních studií University Karlovy v Praze

bakalářské studium humanitní vzdělanosti, 2011

Úvod

Úvodem je nutné konstatovat, že posuzovaná bakalářská práce je druhým pokusem, přičemž první text byl po dlouhé diskusi v září 2010 komisí těsně odmítnut jako nedostačující. Autorka byla vybídnuata k tomu, aby práci přepracovala a prohloubila s plným využitím již získaných dat. Nový text je tedy možné posuzovat buď nezávisle, „absolutně“, nebo porovnávat s textem původním. V následujícím posudku kombinuji oba přístupy.

„Jak správně konstatuje autorka posuzované bakalářské absolventské práce **Barbora Vrablíková**, problematice velkoplošných zvláště chráněných území (dále VZCHÚ) se věnuje relativně uspokojivá pozornost; výzkumy jsou však velkou většinou orientovány přírodovědně a věnují-li se již socio-ekonomickým aspektům území, pak bývají zaměřeny na návštěvníky, zpravidla nikoli na stálé obyvatele území. Proto je třeba ocenit jak volbu tématu, tak právě zaměření na rezidenty a současně na praktické potřeby pracovníků VZCHÚ.“ Toto konstatování i hodnocení zůstává pochopitelně v platnosti.

1. Obsahová stránka

Práce je obsahově a logicky celkem správně strukturována, v přepracované podobě podstatně podrobněji zejména v analytické části. Úměrně bakalářské „zralosti“ autorky sleduje nejen odbornou výkladovou linii, ale i potíže, které autorka řešila, což není i ve výhledu dalšího studia na závadu.

Text je formálně členěn na dvě hlavní části, teoretickou rešeršní (či v tomto případě spíše pouze v nejstručnější míře seznamující s prostředím) a praktickou – výzkumnou, jejíž rozsah, stejně jako závěru, je oproti původnímu textu větší. Podrobněji uvádí do tematiky, seznamuje s motivacemi a volbou tématu, dále řeší metodologické problémy. Nejrozsáhlejší část textu představuje zkrácený záznam výzkumných rozhovorů s respondenty ve zvolené lokalitě krkonošské obce Vítkovice. Obsahové vyhodnocení rozhovorů je podrobné, autorka oproti původní verzi objevuje „nová“ témata a nalézá nové vztahy (vztah k přírodě a jeho typologii). Následuje stále dosti stručný závěr a seznam použitých pramenů.

2. Práce s literaturou

Použitou literaturu člení autorka vhodně na tituly metodologické a tituly oborové, dále na brožury a tzv. „šedé“ zdroje a chvályhodně zvlášť uvádí prameny internetové. Přes výtky uváděné v prvním posudku autorka své zdroje pro teoretickou část (popis Krkonoš a teorie ochrany přírody neobohatila; místy však stávající zdroje podrobněji, lépe a v logičtějších členění interpretuje. Ani lepší členění však nemůže nahradit trvajícím chudobou zdrojů a někde i nedostatečný teoretický podklad textu – autorka vcelku správně zmiňuje *krajinný ráz* Krkonoš, *ptačí oblasti* nebo *územní systémy ekologické stability*, čtenář se však nedozví, co kurzívou uvedená sousloví odborně přesně znamenají a posuzovatel práce může jen uhadovat, zda to ví autorka (neuvede-li např. vůbec soustavu *Natura 2000* – kontrolní otázka: ke které z uvedených

entit se vztahuje a jak vznikla?). K popisu českého prostředí postačí tuzemská literatura (přestože existují i Karkonosze, resp. Karkonoski Park Narodowy..., a tedy i podklady polské), k teorii naopak existuje zahraničních zdrojů nepřehledné množství. Za povšimnutí naopak stojí použití méně přístupných pramenů z Národního parku a pochvalu zaslouží počet validních metodologických titulů, které naopak Vrablíková velmi snaživě a svým způsobem, neboť ji k tomu data přinutila, i tvořivě, metodicky aplikovala.

Odborná, i když jistě ne striktně „vědecká“ práce s literaturou se oproti původní verzi zlepšila, ač má k dokonalosti daleko. Přes občasnou kurzívu (nebo tučný tisk) autorka ne vždy rozlišuje citace, parafráze a interpretaci zdrojů, přes výtky je uvádí nejednotně (někde podle běžného a doporučeného úzu v textu, jinde v poznámce pod čarou). Stále nevzala na vědomí (protože přisl. odstavec použila z původní verze beze změn) zrušení okresních úřadů a nepokouší se vyložit, ostatně obtížně pochopitelný, odstrašující systém státní správy a samosprávy České republiky a (ne)existenci okresů typu Chytré horákyňe, ale prostě o problému *neví*).

Shrnuto: práce s literaturou je naznačuje, že Vrablíková již tuší nároky kladené na bakalářský text, ne vždy jim však *ve spěchu* dostojí.

3. Formální stránka

V mých dosavadních posudcích zaznamenala tato práce rekordní počín výskytem chyby již na vazbě (Vrablíková). Nepředpokládám chybu autorky: kdyby však byla práce vázána **včas**, byla by oprava možná. A to je důvod, proč to zmiňuji. Práce je byla totiž po roce opět odevzdávána ve zmatečném spěchu, který poznamenal i její jazyk a úpravu. Formální stránka i rozsah se zlepšily: celkem 65 stran čistého celkem hustě (bohužel i různě...) řádkovaného textu jistě postačuje, zvláště proto, že oproti původní části je v naprosté převaze rozšířena analytická část.

Práce obsahuje nejnutnější povinné náležitosti (včetně alespoň české [anglická stále chybí] anotace a klíčových slov). Je však stále poznamenána trestuhodným množstvím chyb stylistických, pravopisných, mluvnických i typografických (svévolně se měnící řádkování, podoba odstavců apod.). Bylo by plýtváním časem je uvádět v nějak strukturovaném a stylizovaném textu posudku. Opravdu jen příklady pro komisi uvádím v příloze posudku.

4. Celkové hodnocení

Celý text práce je oproti původní verzi pročištěn (neorganické pasáže přemístěny na logičtější místo nebo přepracovány – např. v kapitole o metodě, kapitola 4.5. „Etické aspekty výzkumu“ přeřazena rovněž do kapitoly o metodě apod.), zásadní nedostatky jsou (většinou) opraveny – příklad: „*Národní parky, jako nejvyšší kategorie chráněných území, představují nejcennější typ přírodních a přírodě blízkých krajín, jedinečná území v rámci celosvětového dědictví. Zásadní nedostatek byl odstraněn – autorka náležitě cituje zákon č. 114/92 Sb., O ochraně přírody a krajiny. „Správa by se ráda aktivně účastnila tvorby územních plánů.“ – nedostatek odstraněn („Správa se aktivně účastní tvorby územních plánů.“), ale autorka hlavně konečně pochopila, co zhruba Správa dělá...*

Přesto je posuzovaná práce stále těžce poznamenána naprostým nedostatkem času, hlavně při sepisování a finalizaci modifikované verze textu. „Jako vedoucí práce to jednak *vím*, jednak je to z celého výtisku na první pohled patrné (počínaje nesouhlasem elektronické a tištěné podoby, který zcela jistě není podvodem, ale jen jedním z dlouhé řady Bářiných nedopatření).“, psal jsem před rokem; práce s textem je však stále skutečně dobrodružná, neboť autorka zachází s paginací, odkazy a názvy kapitol velmi volně. Např. v obsahu uvedená kapitola 4.2. Navrhované techniky sběru dat“ se v textu jmenuje „Techniky sběru dat“ a není na str. 14, ale 16, v obsahu uvedená kapitola 5.4. „Vnímání návštěvníků obce jejími obyvateli“ je ve vlastním textu uvedena bezchybně jako „Vnímání návštěvníků obce jejími obyvateli“, není

však na straně 24, jak slibuje obsah, ale na straně 26 atd. atd. Paginace se oproti obsahu rozejde i o dvě stránky (možná někde i o víc), ale kupodivu se posléze na čas opět sjednotí, aby se znovu rozjela... Nejzávažnějším nedostatkem, jež by autorka měla komisi vysvětlit, je však odlišnost odevzdané elektronické verze oproti tištěné (míním verzi na CD; její totožnost s verzí odevzdanou přímo do SIS jsem neověřoval). Rozsah odlišností jsem nezjišťoval, jsou však nápadné např. již v obsahu, který v elektronické verzi neobsahuje stránkování, v tištěné je doplněno.

Metoda, její výklad a provedení empirické části se oproti starší verzi zlepšily. Barbora Vrabčíková se zde dokázala alespoň trochu poučit. Chápe, co je metoda výzkumné práce, výběr respondentů a rozdíl mezi metodou vedení výzkumu (zvolila účelný účelový stratifikovaný výběr respondentů) a vyhodnocením rozhovorů a interpretací dat (sleduje hodnotové preference respondentů, užívá metodu zachycení opakujících se vzorců [„gestaltů“]) atd., přijala za svou myšlenku základů budování výzkumné teorie pomocí kvalitativního, řekněme testovacího „předvýzkumu“ pro možný plošný výzkum kvantitativní s operacionalizací výzkumných otázek a jejich testováním (ač kupodivu výslovně v závěru popírá, že by práce mohla sloužit k formulaci teorie pro další výzkum). Uplatnila hlavní zásady výzkumné etiky (dokonce písemný souhlas respondenta), jisté nadání pro vedení rozhovoru i jeho vyhodnocení jsem již chválil. Rovněž její závěry, ač rozhodně nikoli objevené, se alespoň kryjí s mými dlouholetými poznatky a zkušenostmi, takže mohu správnost výzkumné cesty potvrdit. Interpretace dat je prohloubena a doplněna, autorka se snaží nacházet i nové a skryté vztahy (aspekt vnímání přírody a jeho typologie, vlivy turismu na zaměstnanost).

Závěrečné shrnutí hodnocení

Bakalářská práce Barbory Vrabčíkové je obhajitelná a jistá zlepšení jsem v posudku naznačil. Mou hlavní výtkou je tedy neschopnost autorky poučit se v tom zásadním, totiž v režimu práce na textu a práce vůbec, a odstranit všechny chyby, jež oba posudky vytýkaly před celým rokem (!) a jež byly důvodem pro zamítnutí práce.

Jak jsem uvedl na počátku posudku, komise při prvním pokusu o obhajobu schválila koncepci práce, výběr respondentů a metodu provedení rozhovorů a získání dat. Komise tyto součásti bádání dokonce ocenila a vybídla autorku, aby poměrně bohatý materiál lépe vytěžila. O to se autorka s malým, ale viditelným úspěchem pokusila a proto **práci přes uvedené výhrady navrhuji k obhajobě s nejnižším hodnocením „dobře“**.

Praha 30. srpna 2011

PhDr. Ivan Rynda

Některé otázky k obhajobě

Co je „analytická“ („rozborová“) a návrhová část a čeho se týkají?

Jaké jsou tři klíčové nástroje správy VZCHÚ?

Příklady četných chyb a nepřesností

překlepy: přečetné; stačilo by projet vyhledávačem a nemohli by se vyskytovat „raspondenti“...

Tzv. parchanti (str. 8, 9 dole a jinde).

Jiné řádkování od kap. 2.4 (str. 12), dále opět širší.

Stylistika – příklad zavádějící, odbyté formulace: „Nakonec bych ráda zmínila důležitý poznatek tohoto výzkumu, totiž jakousi nechuť ke způsobům a chování návštěvníků obce.“
míněna nechuť k rekreantům, „Pražákům“, což vyplývá teprve z kontextu.